

HALK SAğLIğI UZMANLARI DERNEğİ (HASUDER)
YENİ KORONAVİRÜS (COVID-19) HABER POSTASI (22.04.2020)

Kesin Olgu*: Türkiye (95.591) Dünya (2.397.216) **Ölüm***: Türkiye (2.259) Dünya (162.956)

DSÖ Risk Değerlendirmesi: Küresel seviye - Çok Yüksek

*21 Nisan 2020'de açıklanan verilerdir.

Günün HASUDER Önerisi

“Sağlık Çalışanlarının Sağlığını Korumak Bir Halk Sağlığı Önceliğidir”

Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) ile mücadelede sağlık çalışanlarının önemi büyüktür. Dünyanın her yerinde hastalıktan korunma, tespit ve tedavi aşamalarında sağlık çalışanları yaşamsal katkılar sunmaktadırlar. bu mücadele sırasında sağlık çalışanları, COVID-19'a yakalanma, fiziksel ve/veya psikolojik şiddete uğrama, damgalanma, hastalığı sevdiklerine ve ailelerine bulaştırma kaygısı, tükenmişlik, depresyon, stres, uykusuzluk ve hatta ölüm riski ile karşı karşıyadır. Bütün bu sorunlar önlenebilir. Bunun için sistem temelli düzenlemelere öncelik verilmelidir.

Dünyadan Haberler

DSÖ Durum Raporu-92 (WHO Situation Report-92)

- Son 24 saat içinde hiçbir yeni ölke/bölge COVID-19 vakası bildirmedir.
- DSÖ Genel Müdürü Dr. Tedros Adhanom Ghebreyesus, [medya brifingi](#)nde G20 ölkelerinin sağlık bakanlarına teşekkür etti, ayrıca G77'ye (135 ölke) ve Bağlantısızlar Hareketi'ne (130 ölke) de desteklerinden dolayı teşekkür etti. DSÖ'nün hayat kurtarmak için tüm ölkeleri desteklemeye kararlı olduğunu yineledi.
- 21 Nisan itibariyle COVID-19 ilaçlarını değerlendirmek için 100'den fazla ölke [Dayanışma Denemesi](#)ne katıldı. Deneme, COVID-19'a karşı göreceli etkinliklerini değerlendirmek için dört tedavi seçeneğini yerel tedavi standardı ile karşılaştıracaktır.
- DSÖ, “COVID-19'un Ölüm Nedeni Olarak Sertifikalandırılması ve Sınıflandırılması (Kodlaması) için Uluslararası Kurallar”ı yayımladı. [Burada](#)
- DSÖ tarafından düzenlenen [sanal toplantı](#)da, Afrika'daki ulusal düzenleyici makamlar ve ulusal etik komiteler, klinik araştırma incelemelerini ve onaylarını hızlandırmak için uzmanlıklarını birleştirmeyi kabul ettiler.
- DSÖ hayati tedarik zincirlerini güvence altına almaya, lojistik merkezler kurmaya ve kritik tedarikler sunmaya devam ediyor. [Kaynak](#) ('Subject in Focus' bölümünde)

ABD Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri (Centers for Disease Control and Prevention, CDC)

- CDC, hastane yöneticilerinin ve halk sağlığı görevlilerinin COVID-19 salgını sırasında hastane tabanlı hizmetlere olan talep artışını tahmin etmek için kullanabilecekleri elektronik tablo tabanlı bir araç olan “**COVID19Surge**”ü geliştirdi. Program,
 - Hastaneye yatırılması beklenen COVID-19 hasta sayısı,
 - Yoğun bakım ünitesi bakımı ve
 - Ventilatör desteği gerektiren sayılar hakkında tahminler üretebilmektedir.
 - Daha sonra mevcut kapasiteyi veya genişletilmiş kapasite tahminlerini kullanarak bu tahminleri hastane kapasitesi ile karşılaştırabilmektedir (21.04.2020). [Kaynak](#)
- “**Evsiz Sığınaklarına Başvuranları Tarama**” ile ilgili öneriler güncellendi (21.04.2020). Taramada temel olarak başvuruların,
 - Ateşi olup olmadığının belirlenmesi ve
 - Yeni veya kötüleşen bir öksürüğün varlığının sorgulanması gerektiğini belirten CDC, başvuranın ateşi veya yeni/kötüleşen öksürüğü varsa:
 - Yüz maskeleri mevcutsa ve tolere edebiliyorsa, maske sağlanmasını;
 - Yönetimin ve uygun sağlık hizmeti sağlayıcılarının bilgilendirilmesini;
 - Varsa bir izolasyon odasına veya semptomatik kişiler için belirlenen alana yönlendirilmesini;
 - Hastaya şu bilgilerin sağlanmasını önerdi:
 - Belirtileri kötüleşirse, derhal birisine haber vermelidirler.
 - Tuvalet ihtiyacı dışında odalarından/semptomatik alandan ayrılmamalıdır.
 - Odalarından/semptomatik alandan ayrılırlarsa maske takmalıdırlar. [Kaynak](#)
- COVID-19 pandemisine ve COVID-19'un yolcu gemilerinde yayılma riskinin artmasına yanıt olarak, CDC tarafından ilk defa 14 Mart'ta yayımlanan sektör genelinde gemi seyahatlerinin ertelenmesi emri 15 Nisan 2020 tarihinden itibaren 24 Temmuz'a kadar olmak üzere 100 gün daha uzatıldı (21.04.2020). [Kaynak](#)

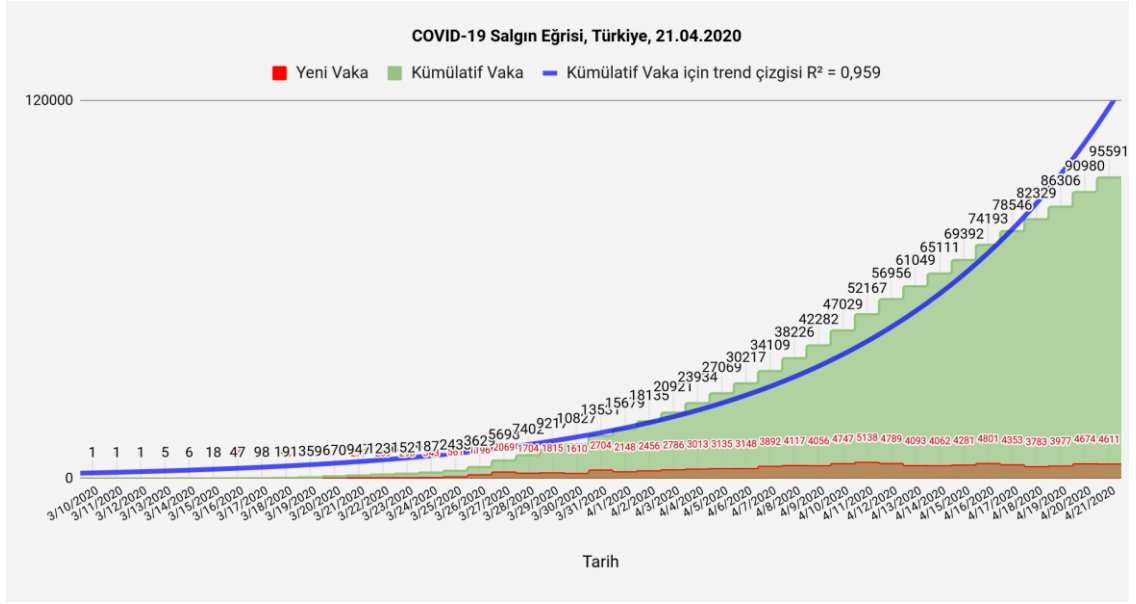
Dünya Tabipler Birliği (WMA)

- Dünya Tabipler Birliği (WMA) sağlık çalışanlarının korunması için acil eylem çağrısı yaptı.
 - Dünya Tabipler Birliği (WMA), COVID-19 pandemisi ile mücadele eden sağlık çalışanlarının korunması için Dünya Sağlık Örgütü'ne ve tüm hükümetlere acil eylem çağrısında bulundu (21.04.2020). [Burada](#)

Türkiye'den Haberler

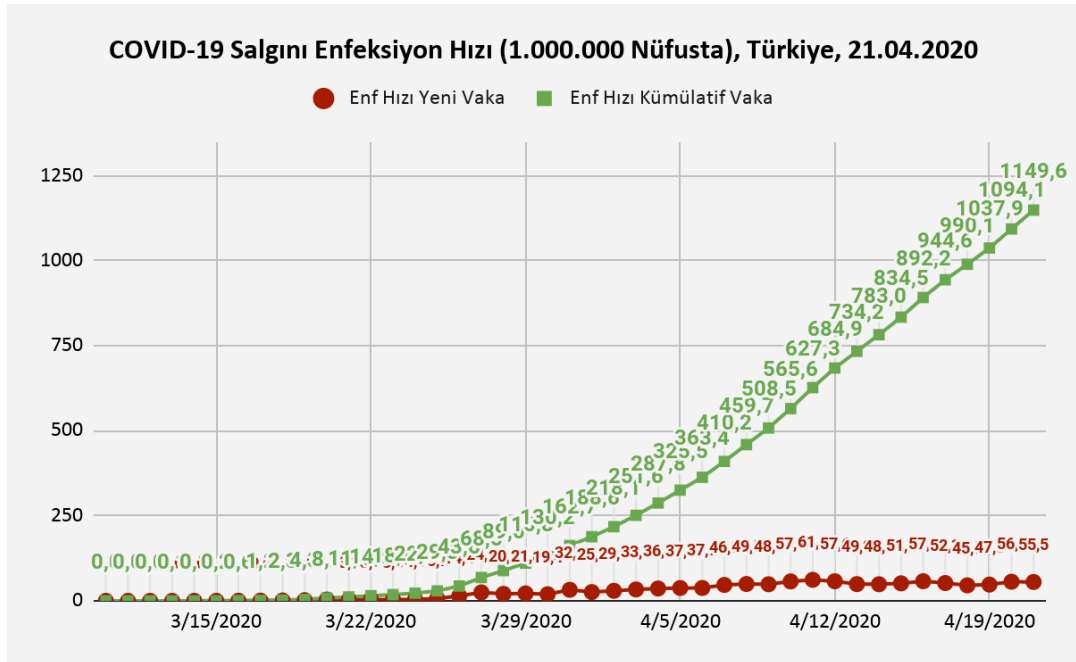
Tarih	Test Sayısı	Pozitiflik (%)	Yeni Vaka	Kümülatif Vaka	Ölüm	Kümülatif Ölüm	Vaka-Fatalite Oranı (%)
21/04/2020	39.429	11,69	4.611	95.591	119	2.259	2,36

Pozitiflik % = Günlük Yeni Vaka Sayısı / Günlük Test Sayısı x 100
Vaka-Fatalite Oranı % = Kümülatif Ölüm Sayısı / Kümülatif Vaka Sayısı x 100 [Kaynak](#)

HASUDER tarafından hazırlanmıştır (21.04.2020)

*Bu grafik Sağlık Bakanlığı'nın duyurduğu günlük verilere göre hazırlanmaktadır. Vaka sayıları toplumdaki tüm vakaları değil test yapıp sonucu pozitif çıkan kişileri göstermektedir.

HASUDER tarafından hazırlanmıştır (21.04.2020)

Yeni Vaka Enfeksiyon Hızı = Günlük Yeni Vaka Sayısı / TÜİK Türkiye Nüfusu x 1.000.000

Kümülatif Vaka Enfeksiyon Hızı = Kümülatif Vaka Sayısı / TÜİK Türkiye Nüfusu x 1.000.000

*Bu grafik Sağlık Bakanlığı'nın duyurduğu günlük verilere göre hazırlanmaktadır. Vaka sayıları toplumdaki tüm vakaları değil test yapıp sonucu pozitif çıkan kişileri göstermektedir. Ayrıca hesaplanan hızlarda kullanılan payda TÜİK 2020 ADNKS toplam Türkiye nüfusudur. Hastalığı geçirip immünite oluşturan gruptaki kişi sayısı görece çok az olduğu için paydadan çıkarılmamış; ihmal edilmiştir. Değerlendirmelerin bu kısıtlılıklar dikkate alınarak yapılması önerilmektedir.

Resmi Gazete

- “Bulaşıcı Hastalıklar Sürveyans Ve Kontrol Esasları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” yayımlandı (22.04.2020);
 - Değişiklikle birlikte 30/5/2007 tarihli ve 26537 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bulaşıcı Hastalıklar Sürveyans ve Kontrol Esasları Yönetmeliğinin “Bildirime Esas Bulaşıcı Hastalıklar Listesi” başlıklı EK-1’ine aşağıdaki madde eklenmiştir:
 - “81. Covid-19 (yeni coronavirus hastalığı)” [Kaynak](#)

Cumhurbaşkanlığı

- İdari İşler Başkanlığı tarafından yayımlanan 21.04.2020 tarihli 66836956-010.07.01-E.16440 sayılı “İdari İzin” genelgesinde;
 - Kurum yöneticileri tarafından gerekli tedbirlerin alınarak hizmetlerin aksatılmaması kaydıyla; *kamu kurum ve kuruluşlarındaki bütün çalışanların 24 Nisan 2020 Cuma günü idari izinli sayılmalarının uygun görüldüğü* belirtildi.

T.C. Sağlık Bakanlığı

- Sn. Bakan Yardımcısı Prof. Dr. Emine Alp Meşe'nin başkanlığında ilgili bakanlıkların bakan yardımcıları, Türk Kızılay, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) ve Yükseköğretim Kurulu (YÖK) temsilcilerinin katıldığı **Ulusal Pandemi Koordinasyon Kurulu**'nda (21.04.2020);
 - COVID-19 ile mücadele döneminde alınan önlemler, ihtiyaçlar ve Sağlık Bakanlığında beklentiler ele alındı.
 - Kurulun her hafta toplanmaya devam edeceği açıklandı. [Kaynak](#)
- Bakanlığın web sitesine “**Enfeksiyon Kontrol Önlemleri**” başlığı altına aşağıdaki dokümanlar eklendi:
 - **Otopsielerde Alınacak Önlemler** (21.04.2020) [Burada](#)
 - **Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezlerinde Alınacak Önlemler** (21.04.2020) [Burada](#)

T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

- İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü tarafından;
 - “**Elle Taşıma İşleri Yapılan İşyerlerinde Yeni Tip Koronavirüs İle Etkin Mücadele Kapsamında Dikkat Edilecek Hususların Yer Aldığı Doküman ve Kontrol Listesi**” yayımlandı (21.04.2020). [Burada](#)

Türk Tabipleri Birliği (TTB)

- TTB, kronik hastalık nedeniyle zorunlu izin kullanan sağlık çalışanlarının ek ödemelerinin kesilmesi hakkında Sağlık Bakanlığına bir yazı gönderdi (21.04.2020). [Burada](#)
- TTB, Sağlık Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığına gerek sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan hekim ve diğer çalışanların ulaşmaları için gerekli önlemleri ivedilikle almalarını içeren birer yazı gönderdi (21.04.2020). [Burada](#)

Ankara Tabip Odası

- Ankara Tabip Odasının “**Ankara'da COVID-19 Tanısı Alan Sağlık Çalışanları Raporu**”na göre:

- Ankara Tabip Odası Yönetim Kurulu tarafından ulaşılan ve teyid edilen COVID-19 tanısı alan;
- Yataklı sağlık kuruluşlarında tedavi gören,
- Evde izolasyonda olan ve tedavi süreci devam eden ya da
- Taburcu olan sağlık çalışanlarının sayısının 21 Nisan 2020 tarihi itibarıyla 169 kişi olduğu bildirildi. [Kaynak](#)

HASUDER'den Haberler

- Günün Konusu'nda bugün Prof. Dr. Dilek Aslan "Sağlık Çalışanlarının Sağlığını Korumak Bir Halk Sağlığı Önceliğidir" diyerek bugüne kadar hastalanan, hayatını kaybeden sağlık çalışanlarımızı bir kez daha gündeme taşımıştır. [Okumak için](#)
- Prof. Dr. Kayıhan Pala Medyascope TV'de "Halk Sağlığı Mücadelesi Açısından Türkiye'nin Salgınla Mücadelesi Başarılı mı?" sorusuna yanıt vermeye çalıştı. [İzlemek için](#)
- Prof. Dr. Kayıhan Pala Gazete Duvar'ın "Sağlık Sistemi Tartışmaları" yazı dizisinin ikincisinde yer aldı. [Okumak için](#)

Okuma Önerisi

Yeni ortaya çıkan enfeksiyöz bir hastalık için vaka ölüm oranını tahmin etme yöntemleri

2003 yılında Hong Kong'ta görülen 1.755 SARS vakasının verilerine dayanılarak vaka ölüm oranlarının tahmin edilmesinde kullanılan yöntemleri karşılaştırıldığı çalışmada; salgın süresince hastanede kalış süresinin ölenler ve iyileşenler için ortalama 23 gün olduğu, bu nedenle sonucun tanıya göre yaklaşık 3 hafta geciktiği, dolayısıyla, salgının zirvesinde bile sansürlü verilerin (sağkalım süresi tam olarak bilinemeyen vakalar) fazla olduğu belirtilmiş. Çalışmada modifiye edilmiş Kaplan-Meier yöntemi; parametrik bir karışım yöntemi ve kümülatif insidans ve mortalite verileri kullanılarak elde edilen basit tahmin yöntemi karşılaştırılmış. SARS salgını için, parametrik olmayan, modifiye edilmiş Kaplan-Meier yönteminin sansürlü verileri hesaba kattığı için salgın boyunca en makul tahminleri sağladığı ifade edilmiş.

Ghani AC et al. Methods for estimating the case fatality ratio for a novel, emerging infectious disease. American journal of epidemiology 2005; 162(5):479-486.
<https://doi.org/10.1093/aje/kwi230>

**Bu metin HASUDER adına Prof. Dr. Nazım Ercüment Beyhun, Doç. Dr. Lütfi Saltuk Demir, Dr. Öğretim Üyesi Melike Yavuz, Uzm. Dr. Duygu Kavuncuoğlu, Uzm. Dr. Musa Şahin, Arş. Gör. Dr. Tülin Çoban, Arş. Gör. Dr. Tuğçe Dartılmak, Arş. Gör. Dr. İrem Dilaver ve Arş. Gör. Dr. Aslı Ata Teneler tarafından hazırlanmıştır.*